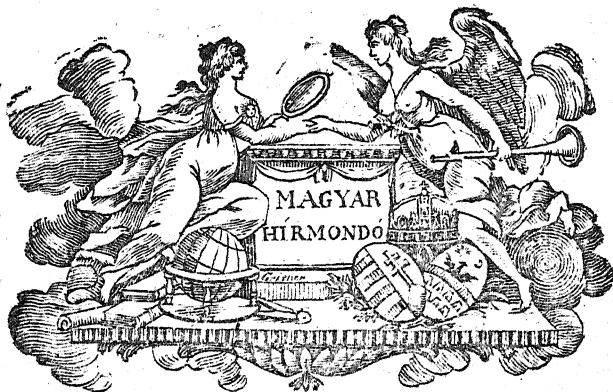

A'

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDÉLMÉVEL.

Nro 41.

Költ Bétsben, Pünkösdi Havának (Május) 21-dik
napján 1802-dik Esztendőben.

Magyar Ország.

Posonyból Május 18-dikán. — Mondhatár-
lan volt, Ő Felségeknek hozzánk lett megérke-
zéséből származott öröme, az Ország Fő Fő Mél-
tóságainak, 's Rendeinek. A' kik az idegenek
közzül szemlélői voltak az Ő Felségek hozzánk
jövetelének, azok is tanubizonyságai lehetnek,
hogy él hal a' Magyar Nemzet Felséges Királyá-
ért. Az itt lévő Zsidók is elkövettek mindent, a' mi
által örvendező indulatjokat kijelenthették. Sina-
gógájok, melly előtt volt az úgy nevezett trium-
phalis kapu, szépen megvált egymás után két estve-
is világosítva, 's kinek kinek szabad bemenetel en-

A a a

gedődött. Ő Felségek, 's az itt jelen lévő Királyi Fő Hertzegek, hozzánk lett érkezések után való estve, 9, 10 óra között, magok személlében méltóztattak, a' Sinagógában öszve gyűlt Zsidó Gyülekezetet megfisztelni. Az úgy nevezett Nép-Vénei közzül ketten, kiknél két, tsinosen öszve göngyölgetett törvénykönyv darabok voltak, trombita harsogás, dob szó, 's Ellyenek! kiáltás közt fogadták Ő Felségeket. A' Sinagógában ültek Ő Felségek, éppen ezen alkalmatosságra készített tzifra párnákra. Altal ellenben, egy a' Nép-vénei közzül, a' Község nevében, oda alkalmaztatott könyörgést mondott el Zsidó nyelven, melly Német nyelvre is fordíttatott, 's Ő Felségeknek, 's a' jelen volt Királyi Fő Hertzegeknek által adatott. Az imádság után, külömbkülömbféle dolgokról beszélgettek Ő Felségek a' Nép-véneivel, azután pedig, Királyi kegyelmeségeknél kimutatásával, szállásokra mentek vizsfolga. — A' Zsidó Gyülekezet, egy márványból készíttendő emlékeztető oszlopot szándékozik emelni, hogy énnél fogva a' maradéknak is által adhassa Ő Felségek eránta mutatott kegyelmeségeknél emlékeztetét.

Nem itéljük felesleg való dolognak, a' Királyi Propositióknak, nemcsak szóról szóra (a' mint a' mostani toldalék Arkusban olvashatni) való közlését, hanem azok' értelmének anyai nyelvünkön való elő adását is.

„A' Királyi hívó levelekből, megérthették az Ország Gyűlésére öszve gyűlt Rendek, hogy Ő Cs. Kir. Felségének Atyai kívánsága Uralkodásának kezdetitől fogva, különösen oda tzélezott, hogy az Előtte olly kedves Magyar Ország-

nak közönséges boldogságát, nevezkedését, dicsőségét megerősítse, 's azt a' késő maradéknak is által adhassa; úgy, hogy Ő Felsége ezen kívánságát, csak az egész uralkodása kezdetitől fogva igen sokáig folyt haddal együtt járó terhes gondoskodás akadályoztathatta meg. — Most már, midőn Isten kegyelméből a' békeesség helyre állott, semmi meg nem akadályoztathatta Ő Felségének ezen szives kívánságát, hogy az Isten-től igazgatása alá bízott Magyar Nemzet boldogságára minden hasznos, törvényes eszközöket vele született kegyelmessége szerént elő ne vegyen, 's a' lehető siettséggel haszonra ne fordítson. Mellyre nézve, jól tudván azt Ő Felsége, hogy az Ősi jussaihoz, törvényeihez olly igen ragaszkodó Magyar Nemzet, semmit el nem mulat, a' mi törvényesen uralkodó Királyának dicsőségére, a' Királyi Háznak méltóságára, nevezkedésére, vagy pedig a' Hazának boldogságára; hasznára tartozik; tehát éppen ezért gyűjtette Ő Felsége öfve törvényesen az Ország Rendeit, hogy velek a' közönséges boldogság elő mozdítása módjáról, annál bizonyosabb reménységgel tanátskozzon, menél nagyobb figyelmetességre méltó dolog az, hogy a' sokáig folyt hadból, olly nagy változások származtak egész Európára nézve, mellyek valósággal megkívánják azt, hogy az előre gondoskodó Király, 's a' hív Polgárok különösen figyelmezzenek reájok. Tudva van az Ország Rendei előtt, melly sok költségbe kerültek, a' két ízben is egymás után következett hadakozásra való készületek, és hogy az a' költség, melly igen nevezkedett rész szerént a' hadakozás tartóssága; rész szerént az azokban esett reménytelen történetek

miatt, úgy, hogy annak meg-győzésére a' Kint-tár jövedelmei elégségesek nem lehettek, 's ám-bár az Ő Felsége Igazgatása alá bizott hűséges Nemzetek, azok közt az Ő Felsége előtt mindenkor kedves Magyar Nemzet, Uralkodó Fejedelmekhez, 's Hazájokhoz vonzó szeretetetek által indittatván, mind az Ország Gyűlésén meghatározott segítségekkel, mind önként tett, 's adott ajánlásaik, 's a' két ízben felkölt Nemességre tett költség által, a' Királyi Ærariumot rész szerént nevelték, rész szerént a' Monarchia oltalmazását könnyebbé tettek: még is mind ezen segítségek mellett is szükségesképpen pénzt kellett költsön felvenni mind kívülről, mind belőlről Ő Felségének, Örökös tartományainak oltalmazására, 's megfabadítására. Ezek mellett azt is jól gondolóra szükség venni az Ország Rendeinek, hogy az Aus-triai Monarchia, következésképpen az ahhoz tartozó Magyar Ország is, nem is változást szenvedett politikái fekvésére nézve. Akár az említett Monarchiától elfszakasztott tartományok állapotját veszi valaki gondolóra; akár a' szomszéd Hatalmasságok ereje kiterjedését; akár az Igazgatás formájiban esett változásokat; akár a' mostanában meghatározott határ-szélek természeti (phy-sica) tulajdonságait: mind ezen tekintetekben szükséges, hogy minden hűséges szívű mélyly belátású Hazafi gondoskodjon, ne csak az ellenség-ereje ellen megkívántató eszközök feltalálásáról, 's azoknak munkába leendő vételéről; hanem egy-férsz mind azon akadályoknak is törvényes elhárítatásáról, mellyek a' Haza oltalmazását eddig terhessé tették. Arról kétség sem lehet, hogy ezen ízel elérésére, egy gyakorlott, 's vitéz ka-

tonákból álló, 's a' szomszéd Hatalmasságok erejével arányúságban lévő sereg, a' leg-bátorságosabb eszköz. Ambár pedig a' katonák tartása, igen sokban kerül is: mindazáltal még is szükségesképpen tellyes számmal kell lenni a' seregnek, mind a' békességes, mind a' háborús időkben; rész szerént mivel a' katonáknak a' békességben kell gyakoroltatni a' hadakozásra; rész szerént mivel a' szomszéd Hatalmasságokkal kötött békesség, 's ez által a' Státus belső tisztelessége, nem lehet egyébképen állandó, hanem ha azok egy, ha az övéknél nem nagyobb is, leg-alább azzal arányúságban lévő hadi seregünktől bizonyosok. Mivel pedig a' Magyar vitézsége, melly a' F. Austriai Ház ellenségei erejének olly hathatós akadályt vetett, élő világ előtt tudva van: tehát, Ő Felsége szükségesebbnek tartja, mint akár mikor ez előtt, hogy az Ország Rendei az előtte kedves Magyar Országának őltalmazására, 's bátorságára, a' Magyar reguláris Regementeknek kipótolásokról, 's azoknak ezen állapotban leendő megtartásokról tanátskozzanak, 's éppen ez az egygyik kívánsága Ő Felségének. A' második kívánsága Ő Felségének az, hogy midőn az állandó katonaság akár zsoldjának fizetésére, akár tartására, vagy ruházására, 's egyéb készülleteire nézve sok költségbe kerül, melly költség egyéb aránt is, a' hadakozás miatt jobban megfzaporodott, mint akár mikor ez előtt; azomban, mivel a' Monarchia szükségei is, melyeket az időnek, 's annak elválhatatlan következéseinak kell tulajdonítani, több költséget kívánnak: ezekhez képest Ő Felsége kegyelmesen eleibe terjeszti az Ország Rendeinek, hogy az a-

dó nevelése által a' Státus közönséges szükségeiről gondoskodjanak. A' melly, hogy a' tereh viselő népre nézve sujjos ne legyen; azomban a' Státus szükségeinek is, (mellyre Magyar Ország reizeről 2 millió Rh. forintnál kevesebb summa nem volna elégséges) elég tevődjön: tehát azt kívánja Ő Felsége, hogy a' só ára, melly egyéb aránt a' törvények, nevezetesen az 1791-dik esztendőben megállított 21-dik Tzikkely szerént a' Felség jussaihoz tartozik, olyan móddal viteszen fellyebb, hogy a' mi az adó neveltetéséből a' Státus szüksége kipótolására ki nem telik, az a' só árának fellyebb vitele által pótoltasson ki. Nem kételkedik Ő Felsége, hogy a' Státusok, és Rendek ezen kívánságait, önként elfogadják, úgy, hogy azokat arra kérni, vagy sürgetni nem lesz szüksége: mivel az elsőre nézve ugyan, már az 1791-dik 66 dik Tzikkely szerént, által láttak a' Státusok, és Rendek, hogy az eddig szokásban volt katona szedés módja, a' Magyar Regimentek kipótolására, nem egészen helyes: 's éppen ezen az okon az Ország Gyűlése meg egygyezéséből, egy kirendelt Deputátzióra biztattott akkor, hogy nem a' Regimentek ki-pótolásáról tanátskozzon már, hanem arról, hogy eshetik a' meg leg-jobb móddal. A' honnan világos, hogy Ő Felségének ezen kívánsága nem annyira új, mint az említett Tzikkely munkába való vétele. A' mi pedig az adó nevelését illeti; az is tudva van az Ország Státusi, 's Rendei előtt, hogy a' mostani adó meghatározásától fogva, minden féle állapotú Magyar Országilagok állapotja virágzóbbá lett; a' melly a' mindenféle Magyar Országilagok termés árának fel-

lyebb meneteléből, a' fekvő jószágok betsének nagyobbodásából, az Országban forgó pénz bővüléséből, a' Nemzeti munkásság, és serénység szembe tűnő elő meneteléből megtetfzik. Azt is gondolóra kell itt venni, hogy az adózó Nép megszorodott, már az akár más okokon esett, akár pedig az által, hogy a' most ditsösségesen uralkodó Királyi Ház, előre gondoskodó Kormányozása alatt, az Ærarium nagy költségén új lakosok vitettek bé Magyar Országba. Innen egyenesen következik, hogy az is a' honnan az adó kitélik Ő Felségek Atyai gondoskodása által megszorodott. És így midőn csak arról vagy on a' szó, hogy az adó, a' fizetők száma szerint neveltsék, ezt, ha az ez előtt meghatározott adóval hasonlítjuk is öfzve, nem annyira új adónak, mint az új lakosokra, 's személlyekre eső rendszer fizetésnek lehet tartani. Éppen ezen okok azok, mellyeknél fogva Ő Felsége semmit sem kételkedik, hogy ezen feltételeit, mellyek mindeneknek a' magokét megadó Igasságán épülnek, az Ország Státusai. 's Rendei, minden részben elő mozdítják, 's hogy ez által új jelét fogja annak tapasztalni, hogy az Előtte kedves Magyar Nép, melly Felséges Házához, mindenkor változhatatlan hűséggel ragaszkodott, belsőképpen megvan arról győztetve, hogy az Ország lakosi, akármitsoda, rendű, rangú állapotú emberek legyenek is, Ő Felsége hathatós Atyai, 's Királyi pártfogása, 's igasságos Kormányozása alatt, személlyek, 's vagyonaik bátorságban lévén, törvényes szabadságokban gyönyörűséggel élhetnek. Egyéb aránt, Ő Császári Királyi Felsége, tudtára adja a' Státusoknak, és Ren-

delnek, hogy ha a' fellyebb elő adott dolgo-
 lon kívül, valamiről olyanról akarnak tanács-
 hozni, melly természet szerént a' törvény hozó
 hatásmára tartozik; azokat rendesen, jó lélek-
 kel végkép-fel, és az időre vigyázzanak, 's ar-
 ra figyelmezzenek, hogy ennek a' köz jót tárgya-
 zó Ország Gyűlésének, Ő Felségének teljes meg-
 egedésére, 's az egész Ország hasznára, a' tör-
 vény szerént meghatározott két hónapok alatt
 óhatott vége lehessen. — — —

Szebenből Aprilis 8-dikán. A' múlt hónap
 27-dikétől fogva 1 ső Májusig, itt mulatott ná-
 lunk a' Fényes Porta Párisba menendő Követje
 Said Effendi, ki a' mi a' test állását illeti, ala-
 tszony, sovány, szép fekete szakállú ember. Szá-
 mos kísérei között volt két Asiai módon termett
 piros pozsgás Török, egy ifju nagy familiából
 való Göög Panajotaki Morusival, a' volt
 Oláh Országi Vajda testvérével. Az írt ifjú meg-
 lehetősen belzéli Frantziául, 's a' Követ tolmá-
 tsa fog lenni Párisban. Éppen különösnek tett-
 szik mi előttünk, hogy micsoda nagyon szeretik
 a' Törökök a' gyakori pihenést. Midőn itt ná-
 lunk Báró Bruchenthal Ő Méltósága képes
 palotáját, 's Bibliothekáját meglátogatták, azon
 kis idő alatt is, míg ott voltak, minden lépten
 nyomon letelepedtek a' Szála közepére. Leg-
 jobban gyönyörködtek némelly nagy tekintetű
 mutató férfi ábrázatok', holmi mezítelenen ki-
 festett Afzszonyok, 's a' M. Magdalena képeik-
 nek szemlélésében. Azon ajándékok között,
 mellyeket magokkal viúznak, van hat fiatal, mint-
 egy három, vagy négy esztendőös arábiai tsödör-
 is. Mindenik meg-van nyergelve éjjel nappal,

az Arabsok szokása szerént, kiknél az a' módi, hogy felnyergelt paripájikon hagyják az egyszerű rájuk tett nyereg szerűzámot. Az említett lovakkatsúk, hosszú nyakúak, rövidek, kis fejűek. Gyorsaságokkal, a' mi lovainkat fellyül haladják, de a' tereh húzásra, vivésre, az Erdélyi lovakkal fel nem érnek.

Kolosvárról Máj. 10 dikén. A' múlt egész hónapban uralkodott szárazság, megijesztette a' mezei Gazdákat, úgy, hogy szembe tűnőképpen kezdett felmenni a' gabonának az ára: de Májusra kelve, a' szép esőzések elkezdődtek, a' vetések ismét vezik fel magokat, 's reménységet nyújtanak a' Gazdáknak az aratás felől. Jóval is leszállott a' gabonának az ára a' izegénység örömére.

Helvétzia.

Bernából Aprilis 29 dikén. Polgár Reding vólt első Landamman, Escher, Frisching, a' megbuktatott rész pártfogói innen elúztak. Közönségesen, minden tartózkodás nélkül kimondták, gondolataikat a' Kis Tanács velek ellenkező Tagjai előtt: de a' mellynek kevés fogamatja vólt. — A' vólt Státus Titoknoktól vizsgálva kívánták a' Kis Tanács mostani Tagjai, a' nála lévő jegyzéseket: de ő azt mondotta, hogy szép szerivel, ha csak erővel nem kényszerítik reá, egyébnek, a' vólt törvényes Landammannon kívül, senkinek se adja ki — Az idő mutatja meg, mi lesz a' mostani zűrzaverből. — Azon Gyűlés, mellynek Elöl-ülője polgár Rüttiman, sokban hasonlít a' Lionban vólt Cisapinai úgy nevezett Konzultához. — Az új Gyűlésre kiválasztott Ta-

gok közül sokan nem vállaltak-fel a' rájuk bízott dolgot: de a' kiknek helyében mások választottak, —

Bernából Május 4 dikén. Nem tudhatni még is egészen bizonyost a' Konstitúció megváltoztatására öszve gyűlt Fő Fő Polgárok végezéséről: azomban némellyek azt hírlelik, hogy már a' változások megestek, 's a' Frantzia itt lévő Ministernek meg is mutattak volna, sőt, hogy Párisba is elküldődött volna a' Gyűlés végezése. A' mennyire eddig tudhatni, a' tett változások ide mennek-ki: tsak egy Landamman fog ezután lenni a' Respublikában, ki mellé két Lieutenantok adódnak. Az Ofztályok újra a' Ministerekre bízódnak. Az azokban leendő Elöl ülőket a' Landamman nevezi-ki, kik nem azon Kántonokból választatnak, mellyekben hívatalt fognak viselni.

Május első napjára virradóra 500 felfegyverezett polgárok gyűltek öszve nem messze Lausánnától, kik olly tzéhal voltak, hogy még hajnalban bérohanjanak a' városba, 's a' Praefectust, 's más Tanátsbéli szemellyeket kezesül elvigyenek magokkal, a' Kanton, úgy nevezett Archivumát lerontsák, azután a' másutt találat-ható leveles házakat is, mellyekben tsak közön-séges levelek találatnak elfoglalják. Szerentsére a' zenebonások Fejei nem jelentek-meg a' rendelt időre, 's helyre. A' Frantzia Kommendáns, ki a' városban volt, a' Praefectussal egygyütt jókor észre vévén a' dolgot, olly rendelkezéseket tettek, mellyek által a' zenebonások elfélesztettek. — Azólta úgy hallatik, hogy más tsapat ilyen zenebonás emberek is egygyet értettek vol-

na ezen nyughatatlan polgárokkal. Csak abban múlt-el, hogy magokat egymáshoz nem kaptak, hogy az egyik csapat később ment a' kirendelt helyre, mint a' másik. — Némelyek ofztanak. még pedig három részre a' zürzavarok között nyomorgó Helvétziát, de más tesszik ki az első Konzul azon beszédéből, melyet akkor mondott. mikor a' Konstitúció szerént, az Amiens-i békeség a' Tribunátusnak bemutatódott.

Frantzia Ország.

Párisból Május 5-dikén. Tudva van, hogy ez előtt mitsoda kereskedést űzött Anglia Portugalliával, magának nagy hasznára, ennek pedig sok részben nagy kárára: mivel az említett kereskedés olyan lábra vőlt állítva, hogy az Anglus kereskedő Társaság Portugalliától éppen nem függött, 's annyi matériálét, termést, bort, kén-telenített Angliának adni Portugallia, a' mennyit az akart; 's azért annyi készült portékát tartozott Angliától elvenni, hogy ez a' belső szorgalmatosságot, a' kézi mesterségek elő menetelét egészen megakadályoztatta. Már most a' Frantziák is hordják portékáikat Portugalliába. —

Párisból Május 7-dikén. Tegnap mutattott-bé a' Törvényhozó Tanátshoz, 's a' Tribunátusnak, a' Konstitúció szerént, az Amiens-i békeség; egyfersmind Bonapárté következő értelmű fontos levele is felolvastatott: „A' Respublika mástól való nem függéséért hadakozott eddig. Azt a' mit kívánt elérte. Minden Hatalmasságok meg egygyeztek abban, hogy a' természetől vett jussaival éljen a' Respublika, és hogy határai addig terjedjenek ki, a' meddig azokat fegyvere által

kiterjesztette. Egy új Respublika származott, vele egygyütt, tudniillik az Olasz Országi, mellynek velünk egygyütt ugyan azon principiumai lévén, a' régi Gallusok gondolkodása módját tulajdon kufjejeiből tanulhatja, 's bátorsága, vitézsége által megfogja azt érdemelni, hogy mi őtet minden Szövetségeseink között annyira betsüljük. — A' Batava Respublika két Hatalmasság dolgaiban való befolyásától megszabadult, melly miatt Politikája olly hibás volt, és egészen új lábra állítatott, 's azon Nemzetben találja leg-hűségesebb pártfogóját, melly hozzá fegyveres erővel ment a' múlt hadakozás ideje alatt. Kormányzóinak böltsessége felfogja tartani ditsőségét, polgárjainak takarékosága pedig boldogságát. — A' Svajtzer Respublikát ugyan más külső Hatalmasságok függetlennek megesmérték: de belől a' részre hajlás lelke egészen eltikkasztotta. A' Frantzia Kormányzók bizonyos feltételei mellett mindenkor álhatalmason megmaradván, csak egy magától függő Nemzetnek akar Tanácsot adni. Semmi halzna se vólt eddig a' Svajtzerek boldogságára törekedéseinek. Lehet mindazáltal reményleni, hogy halgatni fognak, csak ugyan valaha a' Svajtzerek az okosság, 's a' maga mérséklés szavára, hogy a' külső Hatalmasságok ne kényteleníttessenek magokat a' Helvétziai zűrzavarokba belé elegyíteni, mellyeknek tartóssága ezen Nemzetnek végső veszedelmére lehetne. — A' Frantzia Respublikát ígérete, 's a' Spanyol Udvar által eránta mutatott hűség arra kötelezte, hogy Spanyol Ország Tartományait elszakasztatni ne engedje. Midőn az Amiens-i alkudozások folytak, hathatósan is munkába vé-

tetett ez a' tzél. A' Spanyol Király, Szövetségeseinek egyenes indulatját maga is megesmerte, 's nagy lelkűségétől indítatván, Trinidad szigetének más Hatalmasságnak való engedése által azt tselekedte, a' mellytől Szövetségesei örömet megkímélték volna. Ez által újabb just szerzett magának, Frantzia Ország eránta való jó indulatjára, 's egész Európa háládatosságára. Már is új elevenséget vesznek a' Spanyol Udvar Tartományai a' virágzani kezdő kereskedés által, kezdenek inkább inkább eltűnni azokban, a' pufztító hadakodás nyomai. — Róma, Nápoly, Hetrúria, ismét tsendességet érez, 's szorgalmatosan üzi a' békességgel egygyütt járó mesterségeket. — Lucca azon új Konstitúziójában, melly polgárjai lelkét, indulatját egygyesítette, ismét tsendességre, boldogságra talált. — A' 7 szigetekből álló Respublika, még szinte úgy mint Helvétzia' a' vízfőzavonás prédája: de a' Mulzka Udvar egygyet értvén velünk, Nápolyban vólt seregét, oda küldötte, hogy ezen boldogtalan szigetekben is vízfőzavállítsa a' békességet.

Így állott helyre tehát egész Európában, mind a' tengeren mind a' szárazon a' tsendesség. Európa boldogsága, a' nagyobb Hatalmasságok egygyet-értésétől, 's a' kötések igasságos vóltától függ. — Ámérikában is Martinique, Tabago, Sz. Lutzia szigeteiben a' tsendesség uralkodik. Sz. Domingo is ma holnap le tsendesedik. Napkeleti bírtokaink is egészen alá adták magokat a' Respublikának. Ez után az elztendők nem győződelmi pompáink, hanem más, a' Respublika belső boldogságára, tzélozó törekedésünk által lezzenek nevezeteseek. Az igaz, hogy

azok nem tűnnek olly nagyon szembe a' Históriaban: de éppen ezért fog virágozni Frantzia Ország, melly más ditsősségre nem vágyódik.

Anglia.

Londonból Aprilis 26-dikán. Egy Londoni Újság a' következőképen ír a' békességről. „Az az erőszakos változás, melly a' világot azaz fenyegette, hogy abban minden rendet felforogat, olly jó-téteményt szült végezetre, melyet a' békességtől lehet csak várni. Az a' meg egygyezés, melly már megerősítődött, nem olyan mint azok, mellyek ez előtt estek, nem tsupán tsak az ellenségeskedéstől való megszűnés, melyet rend szerént holmi kabinétbeli titkolódások követtek, 's a' mellyekből ofztán új hadakozások származtak; hanem két pallérozott Nemzet egygyet-értése, melly valóságos hasznát, Európa békességében, 's a' világ boldogságában keresi. Ezen nagy egygyezésnek Szerzői, valósággá tették azon gondolatokat, mellyek már IV-dik Henrik, 's Er'sébet czéében megfordultak, 's a' mellyeket Sully próbált az Anglusok közzé plántálni: de még az az idő, mellyen azok mély gyökeret verhettek volna, akkor el nem érkezett. — Midőn Fő Hertzeg Károly, 's Bonapárté, elkezdették azon egymás megértésére tzelező levelezést, melly a' Campó Förmioi alku X-dik tikkelyének fundamentoma: mingyárt kezdte magát az Európa békessége eránt való reménység mutogatni. Már most jobban megtanulván az Európai Hatalmasságok azt, hogy miben állanak hasznaik, 's jussaik: változata' anúl határ fognak vetni kívánságaiknak, 's

megelőzik azon vérontást okozó panaszokat, melyek megváltoztatták ugyan gyakran a' Nemzetek állapotját, de azt jobbra nem teszik. — Az a' ditsőség mindenkor magáé lesz Bonapártéé, hogy pénz, fegyver nélkül vívísza jövőn Egyiptomból, magát különös talentomai által a' Reszpublika első Tisztviselőjévé választatta, 's hogy a' Népet a' ditsőség ösvényén elindította, ezen egygyűgyűgasság által: Tartsatok egymással, 's győzők. Nem kereste ő a' Frantzia Nemzet bódogságát a' szomszéd Hatalmasságok lerontásában; hanem azoknak megtartásában, 's bódogságában. Nem elégedvén meg azzal, a' mit tselekedett a' Frantzia Nemzettel, 's a' világgal: egy nehéz feltételben is bódogult tudniillik, hogy a' Törvényt, 's a' Vallást ott felállította, a' hol minden határ nélkül uralkodott az előtt kevéssel, a' kegyetlenség, 's a' Vallástalanság."

Londonból Aprilis 27-dikén. A' Cantabrigiai Universitás egy olyan kérdést tett fel a' tanulók eleibe a' megfejtésre, melyet már egy jó ízlésű régi Romai Író, Wellejus Paterculus is méltónak ítelt a' megvizsgálásra: hogy mik annak az okai, hogy a' nagy tudományú, lelki emberek, valamelly Tartományban, tsak nem ugyan azon egy idő szakaszban éltek, leg-alább egymás után nem sokára.

Londonból Május 2-dikán. Minister Ad-dington Angliának mind jobban jobban való várágzását, következő módon adta elő. 1793-ban a' Koloniaiakból kihordott portékákból béjövő haszon 19, 1801-ben pedig 30 millió f. sterlingre ment. 1793-ban 18 millió font ster-

linget, 1801-ben 24 m. f. s. érő portékák vitettek ki tőlünk más idegen tartományokba, mellyek mind mives-házainkban készültek. 1793-ban csak 16,000 kereskedő hajóink. 's 121,000 hajókon lévő embereink voltak: 1802-ben pedig 19000 kereskedő hajókra, 's azokon 143,000 emberekre volt szükségünk széles kiterjedő kereskedésünk mivoltához képest. — Az a' híre, hogy Berthier hadi Minister jön hozzánk Követnek, ki eránt Bonapárténak nagy kizodalma van. — Még eddig semmi különös, kereskedést tárgyazó egygyezés nem ment a' Frantzia Respublika, 's Anglia közt véghez. Hihető, hogy annak sok akadályai lesznek. — A' leg nagyobb tilalmak mellett is, sokat érő Anglus portékák vitetnek Frantzia Országba. — Míg a' Respublika, az így nevezett el nem készült matériálékat, idegen tartományokban kénytelenítetik vásárolni: addig nem juthatnak Fábrikái olly állapotra, a' mint azt kívánná a' Fr. Respublika,

Egyéles Levelek.

Hamburgból Apr. 29 dikén. Egy ide való Újság azt erősíti, hogy a' hét egygyesült Szigetek, a' Szardiniai Királynak volnának ígérve, Piemont helyett, de a' mellyeket Ő Felsége azért nem fogadhat el, mivel így Tartományai, igen széllyel lennének. —

Berlinből Maj. 4 dikén. Generál Moreau, ma holnap hozzánk fog utazni azon közönseges katonai mustrára, melly nálunk fog tartani: de hogy, mint Frantzia Követ nálunk maradna az említett Generális, még ez, nem egészfzen bizonyos. — Az a' híre, hogy a' Pruszszus sereg, 6 gyalog, 's lovas Regementekkel fogna elztendő elforgása alatt szaporíttatni.

T O L D A L É K

A Magyar Hirmondónak, Májusnak 21-dik napján 1802-dik Észkendőben költ árkusához.

A' Királyi Propositionokat közöljük, úgy,
a' mint kijöttek azok Posonyban nyomtatásban:

Sacrae Caesaræe et Regio Apostolicæ Majestatis Domini Domini Clementissimi Nomine, Reverendissimis, Reverendis, Honorabilibus, Spectabilibus, ac Magnificis, Magnificis item Egregiis, et Nobilibus, nec non Prudentibus, ac Circumspectis Inclyti Regni Hungariæ, ac Partium eidem adnexarum, Dominis Statibus, et Ordinibus, qui vel in Persona, vel etiam Ablegationis Munere fungentes, Nomine Principalium suorum, pro præsentì Generali Dieta Regni, per Altefatam suam Majestatem Caesareo Regiam, Clementissime indicta, congregati sunt, hisce significantum: Intellexerunt Domini Status et Ordines Regni Dietaliter congregati, ex Regiis Convocatoriis Literis, Paternum Majestatis Sacratissimæ Caesareo Regiæ desiderium, a primis initiis Augusti sui Regiminis, tenerrimo cordi suo in eo impressum, ut Haereditarii sui Perchari Regni Hungariæ, Partiumque adnexarum communem felicitatem, incrementum, et gloriam procurare, stabilire, et velut æternam seræ Posteritati donare possit, neque huic præconcepto provide

B b b

voto ingratam moram injicere potuisse aliud, quam praesentaneas, continuasque, inde ab inchoato Augusto suo Gubernio belli diu grassantis curas, quae providentiae Regiae Suae sollicitudinem, de pleno occupabant. Ast nunc Divina favente Clementia, postquam Alma Pax restituta est, optatissimo, et tanto tempore represso desiderio suo, omni in mensura non indulgere non potuit; ideoque nihil temporis dimittendum esse censuit, ut ad scopum, multum anhelatae felicitatis, Divinitus sibi subjecti Haereditarii Hungariae Populi, quo celerius et efficacius consequendae ducentia aptissima, eaque non alia, quam Legalia media promptissime, pro ingenta sua Regia Benignitate sectaretur. Probe igitur memor Sua Majestas Sacratissima Caesareo Regia, quod Populus Hungariae, Constitutionis suae, ab antiquo quam maxime adhaerens, nihil per Haereditarium Regem suum secundum Leges gubernantem, desiderari a se sinat, quod sive ad Splendorem, Gloriam, et Incrementum Augustae Domus, sive communem felicitatem, et emolumentum intimius pertinet, nihil dubitavit, Legale hoc indicendorum Comitiorum medium, velut certissimum plena cum animi fiducia, erga Dominos Status et Ordines arripere, et in his de modis salutis publicae deliberare, et quidem tanto certiori cum spe, quanto plus attentione dignum suapte est, ex ipsa tam diuturno tempore gesti Belli ratione, ejusque inexpectatis adjunctis, in Europa graves adeo secutas esse mutationes, ut hae non immerito intensiorem providi Regis, fideliumque Civium sollicitudinem expo-

scant. Praetermisso enim illo, quod Dominos Status et Ordines latere nequit, quantis sumptibus jam ipsa praeparatoria, duplicis sibi succedentis Belli venerint, quantum hi, diuturnis durationis suae Annis, insperatisque eventibus aucti sint adeo, ut non tantum redditus ordinarii Aerarii Regii his sufficere minus potuerint, sed adhuc, non obstante, fidelium sibi Divinitus subjectorum Populorum Regi suo et Patriae apertissima adhaesione, ex qua licet hi certatim, per iterata undique praestita, signanter etiam, per dilectissimam sibi semper Hungariam largissime cumulata tam Diaetalia subsidia, quam benevola munificentissima Oblata, duplicis item Insurrectionis, expensas prompte latas aerarium Regium, pro eo ut fideles subditos decuit, partim auxerint, partim Monarchiae defensionis rationem sublevaverint, gravem tamen optimo Principi necessitatem adhuc impositam fuisse, aes alienum, domi forisque pro Provinciarum, Regio suo Haereditario sceptro subjectarum tutamine et ab extrema ruina liberatione mutuandi, praetermisso, ut dictum est, eo prae ceteris, perspicaci mente sua volvere oportet, Dominos Status et Ordines Regni, Diaetaliter congregatos, Gloriosam Monarchiam Austriacam, adeoque etiam in hac contentum Regnum Hungariae, quoad situationem suam Politicam, non immodice alteratam existisse. Sive enim nonnullarum a Monarchia isthac avulsarum Provinciarum ratio spectetur, sive vicinarum exterarum Potentiarum extensio, formae Regiminis alteratio, novaeque inter se uniones Politicae, sive ipsorum limitum, novis-

sime determinatorum Phisica Consistentia examinetur, singuli fidelis ac una perspicacis Civis Patrioticum cor excitari debet, non tantum ad longe ampliora, quam olim, eaque certissima securitatis externaе contra vim Hostium, defensionis media exquirenda, et amplectenda, sed etiam impedimenta, quae Statum Defensionis Regni non satis promptum, aut plane difficilem aliquando reddiderunt, Legali modalitate dimovenda. Ad spocum vero praedictum, certissimum est, quod maximum securitatis contra vim exteram medium sit, proportionatus numerus Belligerantium, ex bene exercituato continuo milite compositus, qui etsi multis veniat sumptibus, pacis non minus, quam belli tempore completo numero esse debet, sive quod tempore pacis, pro belando parari, sive quod pax cum vicinis, vix aliter, quam si hi de validis, iisque si non amplioribus, paribus tamen semper reciprocis viribus bellicis continuo praesto existentibus, persvasi sint, in longius tempus conservari, sicque Malitia internaе felicitatis in diuturnum tempus extendi possit. Cum autem Bellicae Ungariae virtutis gloria per late patentem orbem nota sit, quae nullo non tempore, nisi Hostium Augustae Domus Austriacae distinctissima posuit impedimenta, e securitate defensionis, perchari Regni sui Ungariae, totiusque suae Monarchiae esse reputat, nunc plus quam olim, de Regulari milite Ungarico completando, eoque semper in Statu completo conservando, cum Dominis Statibus, et ordinibus Regni in medium consulere, et hoc primum Regii sui postulati membrum constituit.

Alterum est: quod cum continuus hic Regularis Miles sive in ratione stipendiorum suorum, sive intertentionis, aut amictus, reliquorumque apparatus, magnis veniat sumptibus, qui pro temporum, et bellandi ratione, modo plus quam condamsuapte aucti sunt, sed ipsis aliis Monarchiae necessitatibus majores expensas, quae temporum nonminus indoli, quam inevitabilibus adjunctis adscribi debent, requirentibus, utique, ut insuperabiles hae necessitates status publicae tectae sint, Dominis Statibus, et Ordinibus Regni, pro providentia Benigne proponit, ut per Contributionis Regni Auctionem Necessitatibus Status Publici, prospiciatur. Quae ne Contribuenti miserae classi Hominum justo gravior evadat, una tamen necessitatibus status publici, quae minori duobus Millionibus Rhenensium Florenorum Summa ex parte Regni Ungariae annue dependenda tectae non essent, prospectum sit, pretium salis, quod alioquin ex mente Legum, signanter Articuli 29 1791, ad Jus Majestaticum Regium pertinet, ea ratione augendum desiderat, ut quod per auctionem contributionis, a proportionem tegendis necessitatibus status publici deerit, per hujus pretium augendum suppleatur: Utrumque Regium hoc Postulatum non dubitat Sacra Caesareo Regio Majestas Dominos Status et Ordines suapte ita comparatum esse, suscepturos, ut ad haec amplectenda eosdem neque hortari, neque urgere debeat, quod enim primum attinet, perhibentibus tenoribus Articuli 66. 1791. provide jam tunc perviderunt Status et Ordines, modum ordinarium conductionis Tyronum hactenus vigen-

tem, non omni parte, pro completionem Regiminum Ungaricorum accomodum esse; et ideo Communi Comitiorum voto jam non de eo, an Regimina completari, sed modo, qualiter haec completatio, convenientissime fieri possit, Deputationi Regnicolariter exmissae, in unum consulendum esse commiserunt. Adeoque postulatum isthoc, plus ad effectum praecitati Articuli 66-ti 1791 directum, quam novum esse clarum est. Quod vero secundum respicit: Nemini ex Dominis Statibus et Ordinibus Regni ignotum est, inde a stabilita moderna Contributione, florentiorem singula classis Ungariae incolarum redditum fuisse statum; etenim ex omnium fere productorum Ungariae pretio aucto, pecuniarum ampliori in Regno circulatione, bonorum immobilium valore excrescente, culturae et industriae nationalis accessione non contemnendae, florentior Regni Ungariae status, suapte patet. sed quod maximum est, in reflexionem summi debet, ipsius inopulatae plebis contribuentis numerica Multiplicatio, quae sive quod Malatia temporum regnante per generationem suapte excreverit, sive quod profusis aerarialibus sumptibus per adductas ab extus colonias procurata sit, est effectus providi Regii Gubernii, Augustae Domus modo gloriose Regnantis: Ex quibus prono fluit alveo ipsum Materiale objectum Contributionis, ex Paterna Regia providentia auctum esse, dum ergo modo Numerica Contributionis Quantitas augenda postulatur, haec in ratione Temporum, quibus prior Contributio defixa erat, non tam pro auctione, quam novis coloniis, et objectis im-

ponendo, pari contributionis penso vere haberi debet. Et hinc est, quod sua Caesareo Regia Majestas nihil dubitet, haec sua in omni aequitate, et distributiva Justitia fundata postulata, omni parte per Dominos Status et Ordines secundatum iri, uberioresque sibi causam et documentum praebendum, quod semper sibi Charissimus Populus Ungariae Augustae Domui ex intemerata fide sincerissime adhaerens, intime convictus sit, de felicitate Regni, quod ejus Incolae cujuscunque Status, Honoris, Dignitatis, aut Classis sub potenti Paterna Regia Protectione, et Justo Gubernio securitate rerum personarumque suarum, in Libertatibus, et Immunitatibus suis Legalibus conservati, domi, forisque tutissimi suaviter frui possit. Caeterum Caesareo Regio Apostolica Majestas, Dominos Status, et Ordines hortandos esse duxit, ut in Comitibus praesentibus, quae praeter praededucta Natura, et Indole sua, ad Legislativam Potestatem pertinentia in Deliberationem assummere desideraverint, pro his rite ac debite pettractandis sedulo agant, temporique studeant, ac in id animum advertere velint, ut haec in Commune Bonum ordinata Comitibus, cum Suae Majestatis Sacratissimae pleno Regii Animi Contento, totiusque Regni Commodo intra Lege praescriptum duorum Mensium spatium optatum habeat finem. Per Sacram Caesaream et Regio Apost. Majestatem, Posonii Die 12 May 1802. Ignatius Almásy m. p.

Sacrae Caesareo, et Regio Apostolicae Majestatis Domini Domini Clementissimi Nominis, Reverendissimis, Reverendis, Honora-

bilibus, Spectabilibus, ac Magnificis, Magnificis item Egregiis, et Nobilibus, nec non Prudentibus, ac Circumspectis Inclyti Regni Hungariae ac Partium eidem adnex. Statibus et Ordinibus, qui vel in Persona, vel etiam Ablegationis munere Fungentes nomine Principalium suorum pro praesenti Generali Regni Diaeta per Summeftatam Suam Majestatem Caesareo-Regiam indicta congregati sunt, Consignandum. (I. S.)

Tudósítás.

Nemes Győr Vármegyében, az Öttevényi (Hochstrasz) Posta Stáció mellett lévő Sövényház névezetű Uradalomban, ezen esztendőben ismét vagynak eladattatandó szép, finom, gyapjas, Spanyol Országai fajzatú selyem szőrű kosok. Ezeknek betses vólta már elegendőképven esméretes lévén, több esztendőktől fogva az érdemes Vevő Urak előtt, most még nagyobb figyelmetességet érdemlenek. Az árok fejenként 13 fl. 30 xr. Az Érdemes Vevő Urak értekezhetnek erántak leveleket útasítván Öttevényi (Hochstrasz) végső Posta Stación által ide Sövényházára, Német György, a' M. Uraságok Kasznárjához. — Vagyon egy 3 esztendősi Tirolisi Bika is eladandó.